

ข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
 อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบวันเสาร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน ๑๐ ข้อ รวม ๑๐๐ คะแนน

1. ពេលវេលា ៤ ម៉ោង.

๑. ก. จงแสดงคำประณามและปฏิกุญญาของพระอนุรุทธาจารย์ทั้งบาลี และคำแปล
ข. สัทธรรมมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ให้แสดงความหมายด้วย ?
๒. ให้แสดงความหมายข้อจิตดังต่อไปนี้
- ก. โมหมูลจิต ข. อกุศลวิปากจิต ค. อเหตุกจิต
ง. มหากุศลจิต จ. มหากิริยาจิต
๓. จงแสดงบาลีพร้อมทั้งคำแปลในจิตดังต่อไปนี้
- ก. โทสอสังขาริกจิต ๑ ข. โมหมูลจิตดวงที่ ๒ ค. อเหตุกกุศลวิปากจิตดวงที่ ๘
ง. มหากิริยาจิตดวงที่ ๕ จ. เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิต
๔. ให้จำแนกจิต ๑๒๑ มาโดยชาติเภทนัย และภูมิเภทนัย
๕. เจตสิก ๕๒ นั้น เมื่อว่าโดยราสีมีเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ? และในราสีหนึ่ง ๆ มีจำนวนเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ?
๖. จงแสดงสัมปโยคนัย ในเจตสิกดังต่อไปนี้ ว่าประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
- ก. วิตกเจตสิก ข. อิทธิโมกข์เจตสิก
ค. ฉันทเจตสิก ง. สัมมามากัมมันตเจตสิก จ. กรุณาเจตสิก
๗. จงแสดงสังคหนัย ในจิตดังต่อไปนี้
- ก. โลภมูลจิตดวงที่ ๒ และดวงที่ ๘ ข. โทสมูลจิตดวงที่ ๒
ค. โมหมูลจิตดวงที่ ๑ ง. มหาวิปากจิตดวงที่ ๒ จ. ปฐมนิฉิตจิต ๓
๘. ก. การแสดงรูปปรมาณูนี้ แบ่งออกเป็นกี่นัย ? คืออะไรบ้าง ? และให้แสดงความหมายของนัยนั้น ๆ มาด้วย
ข. รูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่แล้วมีเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ? และเมื่อจัดเป็นประเภทเล็กมีเท่าใด ?
คืออะไรบ้าง ?
๙. ก. ให้บอกความหมาย พร้อมองค์ธรรมของคำต่อไปนี้
โอรหาริกรูป นฤโตจิสมุฏฐานิกรูป กายทสกกลาป
ข. จงแสดงรูปที่เกิดได้และไม่ได้ใน ๓๑ ภูมิ
๑๐. ก. ให้แสดงความแตกต่างระหว่างสุปาทีเสสนิพพาน กับอนุปาทิเสสนิพพาน
ข. คำว่า “อุปาทิ” มีในบทว่า สุปาติเสสนิพพานนั้น องค์ธรรมได้แก่อะไร จัดเป็นชั้นธิดีได้เท่าไร

กลุ่มหลักสูตรและการสอน อภิธรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อสอบสัมภาษณ์พระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบวันอาทิตย์ที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน ๕ ข้อ ๒๕ คะแนน เวลา ๑๕ นาที

๑. สรุปความว่าธรรมชาติของจิตนั้นมีอยู่ที่ประการ ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ สรุปความว่าธรรมชาติของจิตนั้นมี ๓ ประการคือ

๑. มีการรับอารมณ์อยู่เสมอ
๒. เป็นเหตุให้เจตสิกทั้งหลายรู้อารมณ์ได้คล้าย ๆ กับผู้นำ
๓. ทำให้สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตวิจิตรพิสดาร

๒. คำว่า “สมปยุตต์” มีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง จงแปลด้วย

ตอบ คำว่า “สมปยุตต์” มี ๕ อย่างคือ

๑. ทิฏฐิจิตสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยทิฏฐิ คือ ความเห็นผิด
๒. ปณฺธิสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยโทสะ คือ ความโกรธ
๓. วิจิกิจฉาสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยวิจิกิจฉา คือ ความสงสัย
๔. อุทฺธจจสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยอุทฺธจจะ คือ ความฟุ้งซ่าน
๕. ฌานสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยปัญญา คือ ความรู้

๓. จงแปลคาถาดังต่อไปนี้

เอกุปฺปาหนิโรธา จ

เอกาลมพนวตฺถกา

เจโตยุตฺตา ทฺวิปณฺญาส

ธมฺมา เจตสิกา มตา

ตอบ แปลคาถาดังนี้ คือ

นักศึกษาทั้งหลายพึงทราบ ธรรมชาติของเจตสิก ซึ่งมีจำนวน ๕๒ ดวง ที่ประกอบกับจิต มีลักษณะดังนี้ คือ

๑. เกิดพร้อมกับจิต
๒. ดับพร้อมกับจิต
๓. มีอารมณ์เดียวกันกับจิต
๔. มีที่อาศัยเกิดอย่างเดียวกันกับจิต

๔. สุขุมรูป คืออะไร หมายถึงอะไร ได้แก่อะไร ?

ตอบ ก. สุขุมรูป คือ รูปละเอียด หมายถึง รูปที่ไม่ปรากฏชัด มี ๑๖ ได้แก่

- อาโป ๑ ภาวะรูป ๒ หทยรูป ๑ ชีวิตรูป ๑
อาหารรูป ๑ ปริจเฉทรูป ๑ วิญญูติรูป ๒ วิการรูป ๓ ลักษณะรูป ๔

๕. ให้แปลคุณของพระนิพพาน ๕ บท ดังต่อไปนี้

ปทํ อจฺจุตํ อจฺจนตํ อสงฺขตํ อนฺุตตรํ

ตอบ แปลคุณของพระนิพพาน ๕ บท ดังนี้

ปทํ แปลว่า ส่วนหนึ่ง

อจฺจุตํ แปลว่า ธรรมที่ไม่ตาย

อจฺจนตํ แปลว่า ธรรมที่ก้าวล่วงขั้น ๕ ที่เป็นอดีตและอนาคต

อสงฺขตํ แปลว่า ธรรมที่ไม่ได้ถูกปรุงแต่งด้วยปัจจัย ๔ อย่างใดอย่างหนึ่ง

อนฺุตตรํ แปลว่า เป็นธรรมที่ประเสริฐ

กลุ่มหลักสูตรและการสอน อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลยข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบวันเสาร์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน ๑๐ ข้อ รวม ๑๐๐ คะแนน เวลา ๔ ชม.

๑. ก. จงแสดงคำประณามและปฏินุญาของพระอนรุทธาจารย์ทั้งบาลี และคำแปล
ข. สัทธรรมมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ให้แสดงความหมายด้วย ?

ตอบ ก. แสดงคำประณามและปฏินุญาของพระอนรุทธาจารย์

สมมาสมพุทฺธมตฺถํ สสทฺธมมคณฺตุตมํ
อภิวาทิย ภาสิสฺสํ อภิธมฺมตถสฺสคหิ

ข้าพระพุทธเจ้า (พระอนรุทธาจารย์) ขอนอบน้อมถวายอภิวันทนาการแต่พระพุทธองค์ผู้ตรัสรู้เผยยธรรมทั้งหลายเอง ไม่มีผู้เปรียบปาน พร้อมด้วยพระสัทธรรมและคณะพระอริยสงฆ์เจ้าทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้อุ้มแล้ว จักแต่งคัมภีร์ที่มีนาม อภิธัมมัตถสังคหะ ต่อไป

ข. สัทธรรมมี ๓ อย่าง คือ

๑. ปริยัติสัทธรรม ได้แก่ พระบาลี และอรรถกถา

๒. ปฏิบัติสัทธรรม ได้แก่ การรักษาศีล การถือธุดงค์ การเจริญสมณกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน

๓. ปฏิเวธสัทธรรม ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน ฌาน อภิญญา

๒. ให้แสดงความหมายชื่อจิตดังต่อไปนี้

ก. โมหมูลจิต

ข. อกุศลวิปากจิต

ค. อเหตุกจิต

ง. มหากุศลจิต

จ. มหากิริยาจิต

ตอบ ก. โมหมูลจิต หมายความว่า จิตที่เกิดขึ้นโดยมีโมหเจตสิก เป็นมูลเป็นประธาน

ข. อกุศลวิปากจิต หมายความว่า วิปากที่เกิดจากอกุศลกรรม ๑๒ มีการเห็น การได้ยิน การได้กลิ่นที่ไม่ดี เป็นต้น

ค. อเหตุกจิต หมายความว่า จิตที่ไม่มีเหตุ ๖ ประกอบ (โลภะ โทสะ โมหะ อโลภะ อโทสะ อโมหะ)

ง. มหากุศลจิต หมายความว่า จิตที่ไม่มีโทษ และให้ผลเป็นความสุข และสามารถให้ผลเกิดขึ้นมากกว่าตนทั้งเป็นเบื้องต้นของฌาน อภิญญา มรรค ผล

จ. มหากิริยาจิต หมายความว่า จิตที่เชื่อว่ามหากุศลนั้นแหละ เกิดขึ้นในสันดานของพระอรหันต์

๓. จงแสดงบาลีพร้อมทั้งคำแปลในจิตดังต่อไปนี้

ก. โทสอสังขาริกจิต ๑

ข. โมหมูลจิตดวงที่ ๒

ค. อเหตุกกุศลวิปากจิตดวงที่ ๘

ง. มหากิริยาจิตดวงที่ ๕

จ. เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิต

ตอบ ก. โทสอสังขาริกจิต ๑

โทมนสฺสสหคตํ ปฏฺิขสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

จิตที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการชักชวน พร้อมด้วยความเสียใจ ประกอบด้วยความโกรธ

ข. โมหมูลจิตดวงที่ ๒

อุเปกฺขาสหคตํ อุทฺธจฺจสมฺปยุตฺตํ

จิตที่เกิดขึ้นพร้อมด้วยความเฉย ๆ ประกอบด้วยความฟุ้งซ่าน

ค. อเหตุกกุศลวิปากจิตดวงที่ ๘

โสมนสฺสสหคตํ สนฺตฺริณจิตฺตํ

จิตที่ได้สวนปัญจารมณที่ดี เกิดขึ้นพร้อมด้วยความดีใจ

ง. มหากิริยาจิตดวงที่ ๕

อุเบกขาสหคต ฌานสมปยุตต์ อสงฺขาริก

จิตที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการชักชวน พร้อมด้วยความเฉย ๆ ประกอบด้วยปัญญา

จ. เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิต

อุเบกขาเอกคฺคตาสหิตํ เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิตํ

เนวสัญญานาสัญญายตนกุศลจิต ที่ประกอบด้วยองค์มาน ๒ คือ อุเบกขา เอกคฺคตา

๔. ให้จำแนกจิต ๑๒๑ มาโดยชาติเภทนัย และภูมิเภทนัย

ตอบ จำแนกจิต ๑๒๑ โดยชาติเภทนัย และภูมิเภทนัย

จำแนกจิตโดยชาติมี ๔ ชาติ คือ

๑. อกุศลชาติ มี ๑๒ ดวงคือ	โลภมูลจิต ๘	โทสมูลจิต ๒	โมหมูลจิต ๒
๒. กุศลชาติ มี ๓๗ ดวงคือ	มหากุศลจิต ๘	รูปาวจรกุศลจิต ๕	
	อรุปาวจรกุศลจิต ๔	มรรคจิต ๒๐	
๓. วิปากชาติ มี ๕๒ ดวงคือ	อกุศลวิปากจิต ๗	อเหตุกกุศลวิปากจิต ๘	
	มหาวิปากจิต ๘	รูปาวจรวิปากจิต ๕	
	อรุปาวจรวิปากจิต ๔	ผลจิต ๒๐	
๔. กิริยาชาติ มี ๒๐ ดวงคือ	อเหตุกกิริยาจิต ๓	มหากิริยาจิต ๘	
	รูปาวจรกิริยาจิต ๕	อรุปาวจรกิริยาจิต ๔	

จำแนกจิตโดยภูมิมี ๔ คือ

๑. กามภูมิ มี ๕๔ ดวงคือ	อกุศลจิต ๑๒	
	อเหตุกจิต ๑๘	
	กามาวจรโสภณจิต ๒๔	
๒. รูปภูมิ มี ๑๕ ดวงคือ	รูปาวจรกุศลจิต ๕	
	รูปาวจรวิปากจิต ๕	
	รูปาวจรกิริยาจิต ๕	
๓. อรูปภูมิ มี ๑๒ ดวงคือ	อรุปาวจรกุศลจิต ๔	
	อรุปาวจรวิปากจิต ๔	
	อรุปาวจรกิริยาจิต ๔	
๔. โลกุตตรภูมิ มี ๔๐ ดวงคือ	มรรคจิต ๒๐	
	ผลจิต ๒๐	

๕. เจตสิก ๕๒ นั้นเมื่อว่าโดยราสีมีเท่าใด? คืออะไรบ้าง? และในราสีหนึ่ง ๆ มีจำนวนเท่าใด? คืออะไรบ้าง?

ตอบ เจตสิก ๕๒ ดวงนั้น เมื่อว่าโดยราสีมี ๓ คือ

๑. อัญญสมานราสีเจตสิก	๒. อกุศลราสีเจตสิก	๓. โสภณราสีเจตสิก

และในราสีหนึ่ง ๆ มีจำนวนดังนี้ คือ

๑. อัญญสมานราสีเจตสิก มี ๑๓ ดวงคือ สัพพจิตสาธารณเจตสิก ๗ ปกิณณกเจตสิก ๖

๒. อกุศลราสีเจตสิก มี ๑๔ ดวงคือ โมจตุกเจตสิก ๔ โลติกเจตสิก ๓ โทจตุกเจตสิก ๔ ถิทุกเจตสิก ๒ วิจิกิจฉาเจตสิก ๑

๓. โสภณราสีเจตสิก มี ๒๕ ดวงคือ โสภณสาธารณเจตสิก ๑๙ วิรติเจตสิก ๓ อัปมัญญาเจตสิก ๒ ปัญญินทรีย์เจตสิก ๑

๖. จงแสดงสัมปโยคณัย ในเจตสิกดังต่อไปนี้ ว่าประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ก. วิตกเจตสิก

ข. อธิโมกข์เจตสิก

ค. ฉันทเจตสิก

ง. สัมมากัมมันตเจตสิก

จ. กรุณาเจตสิก

ตอบ แสดงสัมปโยคณัย ดังต่อไปนี้

ก. วิตกเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๕๕ ดวงคือ กามจิต ๔๔ (เว้นทวิปัญจวิญญาณจิต ๑๐) ปฐมฌานจิต ๑๑

ข. อธิโมกข์เจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๑๐ ดวงคือ กามจิต ๔๓ (เว้นทวิปัญจวิญญาณจิต ๑๐) วิจิกิจฉา
สัมปยุตตจิต ๑) มหัคคตจิต ๒๗ โลกุตตรจิต ๔๐

ค. ฉันทเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๐๑ ดวง คือ กามจิต ๓๔ (เว้นโมหมูลจิต ๒) อเหตุกจิต ๑๘)
มหัคคตจิต ๒๗ โลกุตตรจิต ๔๐

ง. สัมมากัมมันตเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๖ หรือ ๔๘ ดวง คือ มหากุศลจิต ๘ โลกุตตรจิต ๘
หรือ ๔๐

จ. กรุณาเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๒๘ ดวงคือ มหากุศลจิต ๘ มหากริยาจิต ๘ รูปาวจรจิต ๑๒
(เว้นปัญจมนานจิต ๓)

๗. จงแสดงสังคหณัย ในจิตดังต่อไปนี้

ก. โลกมูลจิตดวงที่ ๒ และดวงที่ ๘

ข. โทสมูลจิตดวงที่ ๒

ค. โมหมูลจิตดวงที่ ๑

ง. มหาวิปากจิตดวงที่ ๒

จ. ปฐมฌานจิต ๓

ตอบ แสดงสังคหณัยในจิตดังต่อไปนี้

ก. โลกมูลจิตดวงที่ ๒ มีเจตสิกประกอบได้ ๒๑ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๓ โมจตุกะ ๔ โลภะ ทิฏฐิ ถิทุกะ ๒

โลกมูลจิตดวงที่ ๘ มีเจตสิกประกอบได้ ๒๐ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๒ (เว้นปีติ) โมจตุกะ ๔ โลภะ มานะ ถิทุกะ ๒

ข. โทสมูลจิตดวงที่ ๒ มีเจตสิกประกอบได้ ๒๒ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๒ (เว้นปีติ) โมจตุกะ ๔ โทจตุกะ ๔ ถิทุกะ ๒

ค. โมหมูลจิตดวงที่ ๑ มีเจตสิกประกอบได้ ๑๕ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๐ (เว้น อธิโมกข์, ปีติ, ฉันทะ) โมจตุกะ ๔ วิจิกิจฉา ๑

ง. มหาวิปากจิตดวงที่ ๒ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๓ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๓ โสภณสาธารณเจตสิก ๑๙ ปัญญาเจตสิก ๑

จ. ปฐมฌานจิต ๓ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๕ ดวงคือ

อัญญุสमानเจตสิก ๑๓ โสภณเจตสิก ๒๒ (เว้นวิรตี ๓)

๘. ก. การแสดงรูปปรมาณูนี้ แบ่งออกเป็นกี่นัย ? คืออะไรบ้าง ? และให้แสดงความหมายของนัยนั้น ๆ มาด้วย
ข. รูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่แล้วมีเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ? และเมื่อจัดเป็นประเภทเล็กมีเท่าใด ?
คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. การแสดงรูปปรมาณูนี้ แบ่งออกเป็น ๕ นัย คือ

๑. รูปสมุทเทสนัย หมายถึง การแสดงรูปโดยสังเขป
๒. รูปวิภาคนัย หมายถึง การจำแนกรูปโดยพิสดาร
๓. รูปสมุฏฐานนัย หมายถึง การแสดงสมุฏฐานของรูป
๔. รูปกลาปนัย หมายถึง การแสดงรูปที่เกิดขึ้นเป็นหมวด ๆ
๕. รูปปวัตติกมมัย หมายถึง การแสดงความเกิดขึ้นพร้อมด้วยความดับของรูปตามลำดับ

ข. ในรูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่แล้ว มี ๒ คือ

๑. นิปผันรูป ๑๘
๒. อนิปผันรูป ๑๐

เมื่อจัดเป็นประเภทเล็ก มี ๑๑ คือ

๑. มหาภูตรูป ๔	๒. ปสาทรูป ๕	๓. วิสยรูป ๗ หรือ ๔	
๔. ภาวรูป ๒	๕. หทยรูป ๑	๖. ชีวิตรูป ๑	๗. อาหารรูป ๑
๘. ปริจเฉทรูป ๑	๙. วิญญูติรูป ๒	๑๐. วิการรูป ๕ หรือ ๓	๑๑. ลักขณรูป ๔

๙. ก. ให้บอกความหมาย พร้อมองค์ธรรมของคำต่อไปนี้

โอฬาริกรูป นกฺโขจฺจสมุฏฐานิกรูป กายทสกกกลาป

ข. จงแสดงรูปที่เกิดได้และไม่ได้ใน ๓๑ ภูมิ

ตอบ ก. โอฬาริกรูป คือ รูปหยาบ หมายถึง รูปที่ปรากฏชัด มี ๑๒ ได้แก่ ปสาทรูป ๕ วิสยรูป ๗

นกฺโขจฺจสมุฏฐานิกรูป คือ รูปที่ไม่ได้เกิดจากสมุฏฐานอย่างหนึ่งอย่างใด มี ๔ คือ ลักขณรูป ๔

กายทสกกกลาป คือ กลาปที่มีจำนวนรูป ๑๐ มีกายปสาทเป็นประธาน ได้แก่ อวินิพโยครูป ๘

ชีวิตรูป ๑ กายปสาท ๑

ข. ในกามภูมิ ๑๑ รูปทั้ง ๒๘ ย่อมเกิดได้

ในรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอสังญาสัตตภูมิ) รูป ๒๓ (เว้นฆานะ ชิวหา กายะ ภาวรูป ๒) ย่อมเกิดได้

ในอสังญาสัตตภูมิ ๑ รูป ๑๗ (เว้นปสาทรูป ๕ สัททรูป ๑ ภาวรูป ๒ หทยรูป ๑ วิญญูติรูป ๒)

ย่อมเกิดได้

ในอรุณภูมิ ไม่มีรูปอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดเลย

๑๐. ก. ให้แสดงความแตกต่างระหว่างสุอุปาทิเสสนิพพาน กับอนุอุปาทิเสสนิพพาน

ข. คำว่า “อุปาทิ” มีในบทว่า สุอุปาทิเสสนิพพานนั้น องค์ธรรมได้แก่อะไร ? จัดเป็นชั้นใดได้เท่าไร ?

ตอบ ก. แสดงความแตกต่างกันระหว่างสุอุปาทิเสสนิพพาน กับ อนุอุปาทิเสสนิพพานดังต่อไปนี้

สุอุปาทิเสสนิพพาน หมายความว่า นิพพานที่เป็นไปกับกับชั้น ๕ คือ วิบากและกัมมชรูปที่เหลือจากกิเลสทั้งหลาย ได้แก่ นิพพานของพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่

อนุอุปาทิเสสนิพพาน หมายความว่า นิพพานที่ไม่มีชั้น ๕ คือ วิบากและกัมมชรูปเหลืออยู่ ได้แก่ นิพพานของพระอรหันต์ที่ปรินิพพานแล้ว

ข. องค์ธรรมได้แก่ วิบาก และกัมมชรูป จัดเป็นชั้นใดได้ ๕ ชั้น

กลุ่มหลักสูตรและการสอน อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย